

Täysistunto

Torstai 10.12.2015 klo 16.02—3.07

2.4. Suullinen kysymys oleskeluluvan saaneiden kotouttamisesta (Carl Haglund r)

Suullinen kysymys SKT 65/2015 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Haglund.

Keskustelu

16.46 Carl Haglund r: Arvoisa rouva puhemies, fru talman! Hallitus esitteli tällä viikolla turvapaikkapoliittisen ohjelmansa. Yksi näistä muutoksista, mitä on vireillä, on se, että muutetaan oleskelulupakäytäntöjä niin, että vastaisuudessa voidaan ottaa tarkasteluun henkilön oleskelulupa, joka on jo kertaalleen myönnetty, ja tämä siis aika usein. Tämä ei tunnu oikein järkevältä, koska näkisin, että on selvää, että siinä vaiheessa, kun henkilö on saanut oleskeluluvan, hänen kotouttamiseensa pitää panostaa. Pitää varmistaa, että henkilö oppii kieliä ja pääsee töihin, pääsee opiskelemaan ja sitä kautta jää osaksi meidän yhteiskuntaamme. Jos hallituksen suunnitelmat nyt toteutuvat, niin annetaan semmoinen signaali, että aina säännöllisin vuorovälein katsotaan, voidaanko sinut lähettää takaisin alkuperäiseen kotimaahasi. Kysyisin arvoisalta ministeriltä, onko tässä nyt mitään järkeä. Onko tämä toimiva kotouttamistoimenpide?

16.48 Sisäministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä turvapaikkatilanne, missä Suomi on, vaatii näiden meidän kaikkien kriteerien ja toimintatapojen läpikäymistä, ja kyllä tässä tilanteessa meidän täytyy myöskin tiukentaa monia meidän käytäntöjä, jotta me selviämme tästä ja meillä riittää voimavaroja niiden henkilöiden auttamiseen, jotka ovat todellisen avun tarpeessa.

Me emme itse asiassa tässä ole juurikaan muuttaneet nykyistä käytäntöä, vaan me teemme sen selkeämmäksi. Me olemme myöntäneet ennenkin turvapaikat pääosin nelivuotisina, mutta nyt tehdään selkeämmäksi se käytäntö, (Eva Biaudet'n välihuuto) että tämä turvapaikan tarve on se ensisijainen lähtökohta. Me puolen vuoden välein, niin kuin Maahanmuuttovirasto tekee normaalistikin, tarkistamme lähtömaan turvallisuustilanteen. Jos se on oleellisesti parantunut, niin tuolta alueelta olevien henkilöiden turvapaikkapäätökset otetaan uudelleen käsittelyyn henkilökohtaisesti, koska jokainen käsitellään henkilökohtaisesti, ja jos tilanne sen sallii, niin heidät silloin voidaan palauttaa kotimaahansa. Eli tämä turvapaikka on se peruslähtökohta, (Puhemies koputtaa) ja näin se on ollut tähänkin asti.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 79/2015 vp

16.49 **Carl Haglund r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Asia on varmasti niin kuin ministeri Orpo totesi, mutta edelleenkin kysyn: mitä me nyt teemme, jotta me saamme näitä ihmisiä kotoutumaan? Hallituksen omien arvioiden mukaan suunnilleen kolmasosa niistä, jotka ovat saapuneet tänä vuonna, jää Suomeen, siis 10 000—15 000, jotain sitä luokkaa. Kaikki tiedämme, että 5 miljoonan maahan mahtuu kyllä 10 000—15 000 ihmistä, ja siitä voi tulla mahdollisuus, jos teemme jotain sen eteen, että he pääsevät töihin. Minun mielestäni se on nyt se keskeisin, että he pääsevät opiskeluun kiinni.

Olisin kysynyt ministeri Lindströmilta, oletteko valmiita harkitsemaan RKP:n esityksiä. Olemme muun muassa esittäneet, että ulkomaalaislain 79 §:ää muutettaisiin niin, että turvapaikanhakijat pääsisivät heti töihin. Olemme ehdottaneet, että ulkomaalaisen työvoiman tarveharkinta poistettaisiin. Mitä esityksiä teillä on hallituksessa, konkreettisia semmoisia, jotta ihmiset pääsevät töihin kiinni? Se on se tärkeä toimenpide, jotta ihmisistä tulee osa meidän yhteiskuntaamme. Toinen on tietenkin opiskelu. Tähän tarvitaan nyt konkretia, koska kaikki konkretia, mitä tähän mennessä on tullut, ei ole hirveän kannustavaa.

16.50 **Oikeus- ja työministeri Jari Lindström** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä kotouttamisessa on todella tärkeää, että se onnistuu niiden osalta, jotka sen oleskeluluvan saavat. (Eva Biaudet'n välihuuto) — Tehän kysyitte, että heti töihinkö vai ei. — Meillä on nyt tällä hetkellä tämä käytäntö, että niillä, joilla on paperit kunnossa, on 3 kuukautta tämä harkinta-aika ja paperittomilla 6 kuukautta. Tästä olemme yhdessä sisäministeriön kanssa keskustelleet, voisiko tätä aikaa lyhentää, ja edelleen sitä pohdiskelemaan käydään. Meidän mielestämme siinä on syytä pikkuisen miettiä sitä lyhentämistä, aika oleellisestikin, jotta näille ihmisille annetaan mahdollisuus mahdollisimman nopeasti päästä sitten töihin.

Mitä tulee tarvehankintaan, niin tässä turvapaikkapoliittisessa ohjelmassa on linjattu, että tarveharkinnastahan ei luovuta. Mutta meillä on edelleen se käytäntö, että asiantuntijatehtävissä on mahdollisuus käyttää ulkomaista työvoimaa.

16.51 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Oikeastaan tähän nyt jatkokysymyksenä, että onko sitten mahdollista, että tätä työvoiman tarveharkintaa kenties kierrettäisiin sitä kautta, että nyt jos on mahdollisuus päästä sitten suoraan turvapaikanhakijana työmarkkinoille, niin olisi niitä henkilöitä, jotka kolmansista maista tulevatkin ja ilmoittautuvat turvapaikanhakijaksi ja sitä kautta pääsevät nopeammin suomalaisille työmarkkinoille kuin että he hakisivat aivan normaaliprosessin kautta työlupaa ja oleskelulupaa Suomeen. Tuleeko tästä mahdollisesti ohituskaista?

16.51 **Oikeus- ja työministeri Jari Lindström** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minä olen koko ajan toistanut samaa asiaa, että mitään ohituskaistoja ei olla rakentamassa, ja siihen pitää ilman muuta kiinnittää huomiota, että näin ei myöskään tapahdu. Eli siitä tarveharkinnasta pidetään kiinni, ihan normaali prosessi. Tämä on se ajattelu-tapa, mitä hallitus aikoo viedä eteenpäin.

16.52 **Ville Skinnari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaanottokeskuksia on syntynyt joka puolelle Suomea, mutta valitettavasti samalla olemme huomanneet, että vastaanottokeskusten perustamisessa on ollut haasteita. On olennainen asia, että kuntien asukkaat ovat myötämielisiä vastaanottokeskuksille. Tässä ei valitettavasti ole onnis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 79/2015 vp

tuttu. Kuitenkin eilen ja toissa päivänä hallitus tuli ulos uusilla linjauksillaan ja painotti hallinnon läpinäkyvyyttä, johon olennaisesti kuuluu kuntien kuuleminen. Kuinka te, arvoisa ministeri, aiotte edistää kuntien näkökulman esiin tulemistä tässä prosessissa?

16.53 Sisäministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten kaikki varmaan hyvin tietävät, me olemme muutamassa kuukaudessa joutuneet perustamaan 20 000 vastaanottopaikkaa, ja näitä vastaanottokeskuksia on perustettu kiireessä pitkälti toistasataa. Siinä täytyy antaa nyt ensinnäkin kiitos kunnille siitä, että on löytynyt yhteistyötä, mutta on selvää, että kun tätä on jouduttu tekemään paineen alla, niin vastaanottokeskuksia on perustettu sellaisiinkin paikkoihin, että ne eivät joko toiminnallisesti, turvallisuuden näkökulmasta tai taloudellisesti ole järkeviä, ja sen tähden me olemme nyt käyneet läpi koko vastaanottokeskusverkon tästä näkökulmasta. Kolme on päätetty heti sulkea ja 27 on niin sanotusti määritelty keskuksiksi, joiden osalta turvallisuutta pitää parantaa tai sitten ne pitää sulkea.

Tässä yhteydessä, kun tehdään tuommoinen laajempi arvio vastaanottokeskuksista, käydään keskustelu tietenkin myös kuntien kanssa. Ja nyt, kun meillä on paine jonkun verran ja aika paljonkin helpottanut maahan tulevista uusista turvapaikanhakijoista, meillä on enemmän pelivaraa käydä keskustelua aina uusista perustettaessa myöskin (Puhemies: Aika!) kuntien kanssa.

16.54 Hannakaisa Heikkinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tänään julkaistun tutkimuksen mukaan Suomi on EU-maista kolmanneksi tehokkain kotouttaja. Voisi sanoa meidän olevan yksi vähiten huonoista, sillä myös meidän järjestelmäsämme on monia ongelmia, ja lisähaastetta tuo turvapaikanhakijoiden moninkertaistunut määrä. Turvapaikan ja oleskeluluvan saaneita ihmisiä olisi järkevintä sijoittaa tasaisesti ympäri Suomea, sillä Uudellamaalla ja muissa kasvukeskuksissa alkaa nyt olla jo pulaa kohtuuhintaisista asunnoista. Ongelmana on se, että töiden, sukulaistensa ja ystäviensä perässä maahanmuuttajat kuitenkin hakeutuvat suuriin kasvukeskuksiin, joissa tämä ilmiö aiheuttaa monenlaisia ongelmia ja haasteita. Meillä on kuitenkin myös hyviä, onnistuneita esimerkkejä kotouttamisesta myös pieniltä paikkakunnilta, esimerkiksi Punkalaitumelta tai Sonkajärveltä.

Kysynkin asianomaiselta ministeriltä, mitä hallitus aikoo tehdä, jotta kotouttamisessa onnistutaan niin, että turvapaikan saaneet jäisivät sijoituspaikkakunnille ja toisivat uussuomalaisina työntekijöinä ja veronmaksajina (Puhemies koputtaa) kunnille korkojen kera kotouttamisen kustannukset takaisin.

16.55 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja on ihan asian ytimessä. Me todellakin pyrimme siihen, että tämä sijoitus tapahtuisi tasaisesti ympäri Suomea, ja olen täysin tietoinen siitä, että joka puolella Suomea ei ole työpaikkoja, kuten kasvukeskuksissa on. Sen takia tähän liittyy tämä meidän mainio hallitusohjelmamme, jonka pohjalta tämä talous toivottavasti lähtee nousemaan, niin että niitä työpaikkoja rupeaa syntymään muuallekin kuin kasvukeskuksiin, jolloin me voimme sitten niitä ihmisiä sijoittaa. Ja kun me kartoitamme samalla myös tätä osaamista, me tiedämme silloin paremmin, mikä on näitten ihmisten osaamisen taso, onko heillä halua yrittäjäksi. Se auttaa siihen, että me sijoitamme heidät sitten ympäri Suomea.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 79/2015 vp

Minä olen aivan vakuuttunut, että jos se ihminen saa vaikka sieltä Punkalaitumelta töitä, niin se houkutus lähteä Helsinkiin on paljon pienempi.

16.56 Vesa-Matti Saarakkala ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse tervehdin tätä hallituksen toimenpideohjelmaa erittäin myönteisesti. Tällä on vahva signaali siitä, että meidän turvapaikkapolitiikka on nyt kiristymässä, ja tämä on omiaan myös viemään keskustelua asiallisen kriittiselle linjalle.

Mutta pari pientä epäkohtaa tai kysymystä:

Kun täällä ohjelmassa todetaan, että kunnissa pakolaisten vastaanottaminen ja vastaanottokeskusten perustaminen perustuvat vapaaehtoisuuteen, niin voiko asianomainen ministeri avata, mitä tämä suomeksi tarkoittaa?

Ja lisäksi kysymys: kun hallitus linjaa, että vältämme väestöryhmien erityiskohtelua, niin miten tämä on suhteessa viime vaalikaudella eduskunnan säätämään lainsäädäntöön, jossa höllennettiin tätä positiivista erityiskohtelua? Eli kun se mahdollistetaan nykyään, ikävä kyllä, aiempaa helpommin, niin onko tässä mahdollisuus siihen, että nyt tämä linjaus aiheuttaa itse asiassa lainsäädäntötoimenpiteitä siten, että palattaisiin siihen vanhaan malliin, että aivan niin herkästi ei esimerkiksi etnisen taustan (Puhemies koputtaa) perusteella voitaisi positiivisesti erityiskohdella?

16.57 Sisäministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä jälkimmäinen kysymys — en ihan siitä päässyt ymmärrykseen, mutta lähtökohta on se, että Suomessa kaikkia ihmisiä kohdellaan tasa-arvoisesti. Jokaista ihmistä kohdellaan tasa-arvoisesti ja siitä lähdetään. Meidän on tärkeää pitää siitä huoli, että Suomi pysyy näinkin vaikeassa tilanteessa hyvin tasa-arvoisena yhteiskuntana.

Anteeksi, mikä olikaan se ensimmäinen kysymys? (Välihuuto) — Niin, tämä kuntien vapaaehtoisuus. — Myönnän, me kävimme läpi sen, onko meillä mahdollisuus tämän kovimman paineen alla kuntia velvoittaa perustamaan vastaanottokeskuksia, ja tähän tuli oikeuskanslerilta selkeä kannanotto, että se ei Suomen lain mukaisesti ole mahdollista. Siksi se toteamus ääneen siinä ohjelmassa, että sen on perustuttava vapaaehtoisuuteen, on juuri näin. Mutta jos kunnan alueella on joku muu toimija, joka haluaa perustaa sinne (Puhemies koputtaa) tiloihinsa vastaanottokeskuksen, niin silloin meillä on mahdollisuus toimia. Mutta silloinkin (Puhemies: Aika!) keskustellaan kyllä sen kunnan kanssa.

16.58 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Turvapaikanhakijoihin liittyen tänään on ollut esillä kaksi ikävää uutista. Tampereella epäillään, että on tahallaan poltettu vastaanottokeskus, ja Forssan seudulla on pidätetty kaksi irakilaista mahdollista turvapaikanhakijaa epäiltyinä terroristisista murhista.

Kasvavien turvallisuushkien vuoksi sekä viranomaisten resurssien että valtuuksien täytyy olla riittävällä tasolla. Viime hallituskaudella, tämän vuoden maaliskuussa, valmistui perusteellinen selvitys niin sanotusta jälkikäteen ilmoitettavasta kotietsinnästä, jota tarvittaisiin esimerkiksi näissä vakavissa terroristirikoksissa suunnitelmien havaitsemiseksi, ja tällainen lainsäädäntö on jo muissa Pohjoismaissa ja suuressa osassa muita EU-maita. Kysyn ministeri Orvolta, oletteko nyt tämän selvityksen pohjalta käynnistänyt lakihankkeen. (Puhemies koputtaa) Onko se jo vireillä?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 79/2015 vp

16.59 Sisäministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta tämä olisi erittäin tarpeellinen lainsäädäntö, ja me selvitämme tällä hetkellä ministeriössä lakihankkeen käynnistämistä.

Haluaisin todeta liittyen näihin ikäviin uutisiin tältä päivältä, että se, että nämä terroriepäillyt on pidätetty, minusta osoittaa sitä, että suomalainen poliisi, suojelupoliisi, krp toimii. Ja kuten olemme kertoneet, Suomessa on tällä hetkellä noin 300 henkilöä, joilla on kytköksiä terrorismiin, ei siis 300:aa terroristia, mutta nämä kaksi henkilöä on tunnistettu, heidät on pidätetty ja heidän asiansa tutkitaan. Minusta tämä on hyvä asia.

Mitä tulee tähän tulipaloon vastaanottokeskuksessa: Mikäli selviää, että se on tahallaan sytytetty, niin se on erittäin tuomittavaa. Se on vaarallista puuhaa, ja se on rikollista. Toisaalta, jos kyseessä on normaali tulipalo, mikä on sitten taas valitettavaa, niin silloin täytyy kiinnittää erityistä huomiota vielä enemmän vastaanottokeskusten turvallisuuteen.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.